

**СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вчена рада

Східноєвропейського університету
імені Рауфа Аблязова

від 18.12.2020 протокол № 3

Голова Вченої ради, ректор
Східноєвропейського університету
імені Рауфа Аблязова

 І.Б. Чудаєва

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ
КОЛЕДЖУ ЕКОНОМІКИ І УПРАВЛІННЯ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА**

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ Університету

від 21.12.2020 № 18

Черкаси 2020

1. Загальні положення

1.1. Положення має на меті удосконалення системи контролю якості знань студентів, сприяння формуванню системних знань і систематичній самостійній роботі студентів упродовж семестру та всього періоду навчання, а також підвищення об'єктивності оцінювання знань.

1.2. Положення унормовує організацію поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації.

1.3. Оцінювання знань студентів відповідно до Положення сприяє:

- підвищенню мотивації студентів до систематичної активної роботи впродовж усього періоду навчання за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем, переорієнтації їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування системних, стійких знань, умінь та навичок;

- відповідності переліку, форм та змісту контрольних заходів і завдань робочій навчальній програмі дисципліни;

- відкритості контролю, який базується на ознайомленні студентів на початку вивчення дисципліни з її змістом, формами, видами контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання;

- подоланню суб'єктивізму при оцінюванні знань, що забезпечується впровадженням різноманітних форм контролю, оцінюванням усіх видів навчальної роботи студента впродовж семестру (самостійної роботи, виступів на засіданнях наукових гуртків, конференцій тощо), які визначаються робочою навчальною програмою дисципліни, що є нормативним документом коледжу; розробляється викладачами, які викладають відповідну дисципліну на основі навчальної програми і навчального плану, та доводяться до студента (в електронному варіанті) на початку вивчення даної дисципліни;

- забезпеченню належних умов для вивчення програмного матеріалу усіх навчальних дисциплін і підготовки до контрольних заходів;

- розширенню можливостей для всебічного розкриття здібностей студентів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності освітнього процесу.

1.4. Додаткові умови та вимоги щодо порядку оцінювання знань студентів визначаються цикловою комісією з урахуванням специфіки напряму/спеціальності підготовки фахівців і зазначаються у відповідних методичних рекомендаціях.

2. Види контролю та їх визначення

2.1. Система оцінювання знань студентів з кожної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань, оцінювання результатів практик і атестацію за освітнім рівнем «молодший спеціаліст».

2.1.1. Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, лабораторних, семінарських занять, самостійної роботи і оцінюється середнім арифметичним значенням набраних балів.

2.1.2. Семестровий контроль проводиться у формі екзамену або заліку (диференційованого заліку), визначених навчальним планом, у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

2.2. Модульний контроль (оцінювання окремих змістових модулів) не є обов'язковим, однак при його використанні відповідні форми модульного контролю і система оцінювання знань повинні бути відображені в робочій навчальній програмі дисципліни.

2.3. З дисципліни, яка вивчається впродовж двох і більше семестрів, семестровий контроль здійснюється кожен семестр у формі, передбаченій навчальним планом. Загальна підсумкова оцінка проставляється за результатами середньоарифметичного підсумкового семестрового оцінювання .

2.4. Кількість контрольних робіт з кожної навчальної дисципліни визначається робочою навчальною програмою і залежить від:

- обсягу кредитів за даною дисципліною;
- кількості годин, передбачених для семінарських, практичних, лабораторних занять;
- форми семестрового контролю.

3. Поточний контроль

3.1. На початку вивчення дисципліни викладач повідомляє студента про наявність робочої навчальної програми (в тому числі, в електронному варіанті), про форми проведення поточного контролю та критерії їх оцінювання, а також доводить до відома студентів програмні вимоги з дисципліни.

3.2. Під час поточного контролю оцінюванню підлягають: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання і захисту лабораторних робіт, експрес-контролю у формі тестів тощо. За рішенням циклової комісії студентам, які брали участь у роботі конференцій, студентських гуртків, підготовці публікацій, а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо можуть присуджуватися додаткові бали.

3.3. При нарахуванні балів за поточний контроль враховується: рівень теоретичних знань та практичні навички з тем; самостійне опрацювання тем; проведення розрахунків, лабораторних та контрольних робіт; написання рефератів; опрацювання завдань робочих зошитів, підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів тощо.

3.4. Результати поточного оцінювання знань і навичок студентів за семестр проставляються у «Журналі обліку успішності студентів». Термін зберігання журналу відповідає терміну навчання за відповідним освітнім рівнем, на якому вивчається дана навчальна дисципліна.

3.5. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у поточному контролі, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання.

3.6. Студенти повинні мати позитивні оцінки не менше, ніж за 40% проведених семінарських, практичних чи лабораторних занять.

3.7. Студенти зобов'язані до екзамену (заліку) відпрацювати всі пропущені семінарські, практичні чи лабораторні заняття.

3.8. До семестрового контролю допускаються всі студенти, які виконали вимоги, зазначені в пп. 3.6, 3.7, а у випадку вивчення дисципліни у декількох семестрах - не мають академічної заборгованості з зазначеної дисципліни.

4. Семестровий контроль

4.1. Семестровий контроль знань у формі екзамену або заліку/диференційованого заліку проводиться у вигляді комп'ютерного тестування, письмово та/або усно, а з загальноосвітніх дисциплін - письмово та/або усно.

4.2. Семестрове оцінювання із загальноосвітніх дисциплін (крім дисциплін ДПА) може здійснюватися на підставі оцінок, отриманих студентом протягом семестру, при цьому має враховуватись динаміка особистих навчальних досягнень студента з дисципліни протягом семестру. Підставами для виставлення такої оцінки за результатами середньоарифметичного семестрового оцінювання без здачі заліків і екзаменів (для заліку оцінка повинна становити не менше 6 балів, для екзамену 8 балів та більше) є виконання упродовж семестру повного обсягу навчальної роботи, передбаченої індивідуальним навчальним планом та програмою профільної загальної середньої освіти. Окрім того, студент повинен мати оцінки не менше як з 40% проведених практичних (семінарських, лабораторних) занять, а також відпрацювати всі пропущені заняття та оцінки «незадовільно».

4.3. На екзамен виносяться вузлові питання, типові і комплексні задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

4.4. Перелік екзаменаційних/залікових питань та завдань, критерії їх оцінювання визначаються цикловою комісією і включаються до робочої навчальної програми дисципліни.

4.5. На основі затвердженого переліку питань викладачем формуються тести для комп'ютерного тестування, які викладач особисто передає до комп'ютерного класу.

4.6. Результати екзаменів чи заліків оцінюються в балах за національною шкалою (4-бальною, а загальноосвітні дисципліни – за 12-бальною).

4.7. Підсумкова екзаменаційна (залікова) оцінка з дисципліни, яка фіксується в заліково-екзаменаційній відомості, визначається за результатами комп'ютерного тестування або комбінованого/усного/письмового екзамену/заліку відповідно до критеріїв оцінювання за 4- та 12-тибальною шкалою, наведених у додатку 1.

4.8. Підсумкова екзаменаційна оцінка студента може бути зменшена викладачем на 25 % (на 1 бал за 4-бальною шкалою та 3 бали за 12-бальною шкалою) у випадку невиконання мінімальних вимог поточного контролю (пп. 3.6, 3.7 Положення). Це рішення доводиться до відома студента на останньому

семестровому занятті з даної дисципліни.

4.9. Студентам дозволяється підвищувати свій рейтинг на заліково-екзаменаційній сесії шляхом одноразової повторної перездачі, попередньо подавши заяву з обґрунтуванням заступнику директора коледжу за підписом викладача з відповідної дисципліни.

Одержаний при підвищенні рейтингу результат буде остаточним при виставленні підсумкової екзаменаційної оцінки.

4.10. Студенти, які не з'явилися на екзамені чи заліки без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

5. Оцінювання курсових робіт (проектів).

5.1. Курсова робота/проект - одна з форм самостійної роботи студента, метою якої є поглиблене дослідження конкретних наукових напрямів, тем, що є складовими дисципліни, в межах якої виконується робота. Кінцевим етапом виконання такої роботи є її захист.

5.2. У процесі захисту курсової роботи оцінюється глибина знань студента в обраній для дослідження галузі, його вміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати власну точку зору, відповідати на запитання.

Для захисту курсової роботи студентам надається 7-10 хвилин для викладення основних положень роботи (у т.ч. ступінь наукової новизни теми чи проблеми та закономірності, що випливають із дослідження; ступінь новизни об'єкта дослідження та методів дослідження).

У своєму виступі автор має коротко викласти актуальність теми, ступінь її розробленості, цілі і задачі, структуру роботи, сформулювати найважливіші положення та висновки. При цьому дуже важливо правильно розподілити час виступу.

Студент має бути готовим до дискусії, володіти категоріальним апаратом, знати основний зміст робіт, літературу, що вказуються у списку першоджерел.

Основними критеріями для винесення бальної оцінки курсовій роботі є:

- актуальність і новизна теми, складність її розробки;
- повнота використання першоджерел з розглянутих питань;
- повнота і якість зібраних фактичних даних за об'єктом дослідження;
- обсяг та повнота виконаної роботи у практичній частині роботи;
- творчий характер аналізу й узагальнення фактичних даних на основі сучасних методів і наукових досягнень;
- наукове і практичне значення пропозицій, висновків і рекомендацій, ступінь їхньої обґрунтованості;
- навички лаконічного, чіткого та грамотного викладу матеріалу, оформлення роботи відповідно до методичних вказівок;
- уміння вести полеміку з теоретичних і практичних питань курсової роботи, глибина і правильність відповідей на зауваження і питання.

Захист курсових робіт закінчується виставленням оцінок.

«відмінно» виставляється за таку курсову роботу:

- робота має дослідницький характер, містить теоретичну базу, глибокий науковий аналіз теми, що досліджується, критичний розгляд джерел та літератури, містить завершену практичну частину, характеризується логічним, послідовним викладенням матеріалу з відповідними обґрунтованими висновками;
- при захисті роботи студент демонструє глибоке знання питань теми, вільно оперує даними дослідження, з легкістю відповідає на поставлені питання.

«добре» виставляється за таку курсову роботу:

- робота має дослідницький характер, достатньо докладний аналіз та критичний розгляд досліджуваної теми, характеризується послідовним викладенням матеріалу з відповідними, однак не завжди обґрунтованими висновками;
- при захисті студент демонструє знання питань теми, оперує даними дослідження, без особливих труднощів відповідає на поставлені питання.

«задовільно» виставляється за таку курсову роботу:

- робота має дослідницький характер, містить теоретичний розділ, але характеризується поверховим аналізом та недостатньо критичним розглядом теми, в роботі простежується непослідовність викладення матеріалу, представлені необґрунтовані висновки;
- при захисті студент демонструє невпевненість, показує слабе знання питань теми, не дає повної, аргументованої відповіді на поставлені питання.

«незадовільно» виставляється за таку курсову роботу:

- роботі не властивий дослідницький характер, вона не містить аналізу теми та теоретичного розгляду джерел, не відповідає вимогам, викладеним у методичних вказівках;
- при захисті студент із зусиллями відповідає на поставлені питання з теми, не знає теорії питання, під час відповіді припускається істотних помилок.

Узагальнені критерії оцінювання захисту курсової роботи та деталізовану бальну шкалу наведено в додатку 2.

Остаточне оцінювання рівня виконання, презентації та захисту курсової роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, що враховує:

- попереднє оцінювання якості курсової роботи науковим керівником – 0-75 балів;
- оцінювання захисту курсової роботи – 0-25 балів.

Дані 100-бальної шкали оцінювання переводяться в 4-бальну та шкалу за системою ECTS за критеріями, наведеними в додатку 3.

Рішення щодо оцінки курсової роботи оголошується в день захисту, який відбувається згідно з графіком, на засіданні затвердженої у передбаченому порядку комісії. Оцінка записується на титульному аркуші курсової роботи та проставляється в екзаменаційну відомість і залікову книжку студента.

6. Оцінювання практик

6.1. Практика є невід'ємною складовою навчального процесу. Її мета

полягає в оволодінні студентами сучасними методами, навичками, вміннями та способами організації праці майбутньої професійної діяльності, формування на базі одержаних в коледжі знань професійних навичок та вмінь щодо прийняття самостійних рішень під час роботи у конкретних суспільно-економічних умовах, виховання потреби систематично поповнювати свої знання і творчо їх застосовувати у практичній діяльності.

6.2. Підсумкова оцінка за практику складається з таких складових: оформлення документації (становить 20 % підсумкової оцінки), звіт про проходження практики (30 %), захист практики (50 %). Кожна складова оцінюється максимально у 5 балів.

6.3. Критерії оцінювання кожної складової визначаються наскрізними програмами всіх видів практик.

6.4. Оцінка результатів проходження практики зазначається у відомості за підписом керівника практики від коледжу.

7. Порядок ліквідації академічної заборгованості

7.1. Студентам, які при складанні екзамену (заліку) одержали незадовільну оцінку, були не допущені або не з'явилися на екзамен дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості.

7.2. Студент має право на два перескладання: викладачу та комісії у складі не менше трьох педагогічних працівників, яка створюється директором коледжу.

7.3. Студент, у якого залишаться після двох повторних складань незадовільні оцінки (включаючи залік та диференційований залік, екзамен) підлягає відрахуванню зі складу студентів за академічну неуспішність або може вибрати повторне вивчення дисципліни, проходження практики чи виконання курсової роботи.

7.4. При повторному вивченні дисциплін, проходженні практики та виконанні курсових робіт відповідний навчальний компонент вноситься до індивідуального навчального плану наступного навчального періоду.

8. Атестація

8.1. Атестація є підсумковою формою контролю за освітнім рівнем «молодший спеціаліст».

8.2. Атестація здійснюється Екзаменаційною комісією (ЕК) після завершення теоретичної та практичної частини навчання за відповідним освітнім рівнем з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої та кваліфікаційної підготовки випускника вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики напряму підготовки (спеціальності). При атестації оцінюється рівень теоретичних, професійних знань, умінь та навичок випускників, передбачених освітньо-кваліфікаційними характеристиками фахівців з відповідного напряму підготовки, спеціальності.

8.3. Оцінка результатів складання державних екзаменів здійснюється за національною шкалою і відображається у відповідних відомостях і протоколах роботи Екзаменаційної комісії (ЕК). Шкала оцінювання наведена у додатку 3.

8.4. Усі екзаменаційні завдання, зазначені в екзаменаційному білеті (у тесті) з комплексного державного екзамену з відповідної дисципліни, є рівнозначними за їх внеском до загальної оцінки за екзамен.

Підсумкова оцінка комплексного державного екзамену є середньозваженою сумою оцінок за кожен складову екзаменаційного завдання або тесту.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Критерії оцінювання знань за 4-бальною шкалою

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
Початковий	2	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів елементарних понять про явища, що позначаються студентом окремими словами чи реченнями
Середній	3	Студент володіє матеріалом на рівні, вищого за початковий, здатний з допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; виявляє елементарні знання основних положень (законів, понять, рішення завдань); з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляючи допущені помилки
Достатній	4	Студент здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних рішень під керівництвом викладача
Високий	5	Студент на високому рівні опанував програмовий матеріал; самостійно, у межах даної програми, оцінює різноманітні явища і факти, теорії, використовує здобуті знання; розв'язує комбіновані типові задачі стандартним або оригінальним способом, розв'язує нестандартні задачі; студент виявляє творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання

Критерії оцінювання знань за 12-ти бальною шкалою

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів
I. Початковий	1	Студент розрізняє об'єкти вивчення
	2	Студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Студент відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання
	4	Студент з допомогою викладача відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію
II. Середній	5	Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Студент виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; дає правильну, але недостатньо осмислену, відповідь; вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком

	7	Студент правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
III. Достатній	8	Знання студента є достатніми, але вони застосовуються у стандартних ситуаціях; студент намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки. Відповідь логічна, хоч і має неточності
	9	Студент добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
	10	Студент має повні, глибокі знання, здатний використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
IV. Високий	11	Студент має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, знаходити і вирішувати проблеми
	12	Студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

ПАРАМЕТРИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Параметри оцінювання	Діапазон оцінки, балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
Оцінювання якості курсової роботи	0 - 75	
1. Відповідність змісту курсової роботи темі та затвердженому плану	0-15	0 – зміст жодного з розділів курсової роботи не відповідає затвердженому плану
		5 – зміст одного розділу курсової роботи відповідає затвердженому плану
		10 – зміст двох розділів курсової роботи відповідає затвердженому плану
		15 – зміст усіх розділів курсової роботи відповідає затвердженому плану
2. Ступінь розкриття теоретичних аспектів проблеми, обраної для дослідження, та коректність використання понятійного апарату	0-15	0 – понятійний апарат не сформовано; теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		5 – понятійний апарат сформовано, але теоретичні аспекти проблеми не розкриті
		10 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті частково
		15 – понятійний апарат сформовано, теоретичні аспекти проблеми розкриті
3. Наявність критичних співставлень та узагальнень різних точок зору та підходів до постановки та розв’язання проблеми	0-15	0 – критичні співставлення та узагальнення відсутні
		10 – критичні співставлення наявні, але узагальнення відсутні або некоректні
		15 – критичні співставлення наявні та супроводжені коректними узагальненнями
4. Ступінь використання фактологічного матеріалу; висвітлення особливостей прояву та розв’язання досліджуваної проблеми у практиці вітчизняних підприємств	0-10	0 – фактологічний матеріал не використаний
		5 – залучений фактологічний матеріал, особливості прояву та розв’язання проблеми на вітчизняних підприємствах не висвітлені
		10 – залучений фактологічний матеріал, досвід вітчизняних підприємств висвітлений

5. Обсяг та адекватність використаних при написанні роботи першоджерел та дотримання етики посилань	0-10	0 – залучені матеріали лише навчальних підручників та посібників (до 10 джерел), етика посилань не дотримана
		5 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, періодичних видань (11-20 джерел), етика посилань дотримана частково
		10 – залучені матеріали навчальних підручників та посібників, монографій, статистичних збірників та довідників, періодичних видань та мережі Internet (більше 20 джерел), етика посилань дотримана
6. Відповідність оформлення курсової роботи встановленим вимогам	0-10	0 – текст курсової роботи оформлено з суттєвими порушеннями встановлених вимог
		5 - текст курсової роботи оформлено з незначними порушеннями встановлених вимог
		10 - текст курсової роботи оформлено у відповідності до встановлених вимог
Оцінювання захисту курсової роботи	0 – 25	
1. Вміння чітко та стисло викласти основні результати дослідження	0-10	0 – студент неспроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
		5 – студент непорядковано викладає основні результати дослідження
		10 – студент спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження
2. Використання роздаткового ілюстративного матеріалу	0-5	0 – роздатковий ілюстративний матеріал не використано
		5 – доповідь супроводжена роздатковим ілюстративним матеріалом
3. Повнота, глибина, обґрунтованість відповідей на питання	0-10	0 – студент неспроможний надати відповіді на поставлені питання
		5 – студент надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання
		10 – студент надає повні, глибокі, обґрунтовані відповіді на поставлені питання

**ВІДПОВІДНІСТЬ 100-БАЛЬНОЇ ШКАЛИ ОЦІНЮВАННЯ 4-БАЛЬНИЙ
ТА ШКАЛІ ЗА СИСТЕМОЮ ESTS**

Сума балів	Оцінка за шкалою ESTS	Визначення	За національною системою
90 – 100	A	Відмінно – відмінне виконання роботи або відповідь без помилок	5 (відмінно)
82-89	B	Дуже добре – виконання роботи з незначними помилками (до 5%)	4 (добре)
74-81	C	Добре – взагалі правильна робота, відповідь з кількома незначними помилками (до 10%)	
64-73	D	Задовільно – непогано, але з певною кількістю помилок, які не заважають достатньо повному висвітленню питання, відповіді (до 25%)	3 (задовільно)
60-63	E	Достатньо – виконання робіт задовольняє мінімальні критерії для позитивної оцінки (до 40%)	
35-59	FX	Незадовільно – потрібно додатково попрацювати для отримання позитивної оцінки	2 (незадовільно)
1-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота для отримання позитивної оцінки	